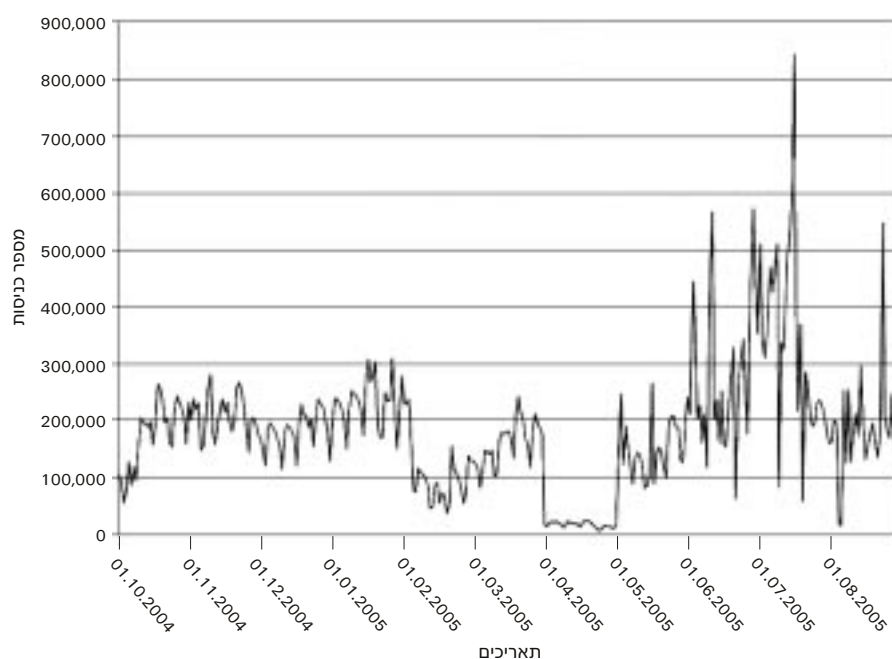

שילוב טכנולוגיות בלמידה

כמוסד להוראה מרחוק שוקדת האוניברסיטה הפתוחה כל העת על רתימת החידושים הטכנולוגיים לשירות ההוראה והלמידה. בתהליך הפיתוח וההטמעה של כלי חדש נעשה בדרך כלל ניסוי חלוץ (פילוט) ונלווה לו סקר הערכה בקרב המשתמשים בו.

שיפור סביבת הלמידה אופוס

מעבר להשקת גרסה חדשה של סביבת אופוס, הושקעו השנה מאמצים רבים בשיפור התשתית ויכולות המערכת להתמודד עם עומסי סוף הסמסטר. בדיקת ביצועים הראתה שיפור משמעותי, ושברה שיא כניסות של יותר מחצי מיליון בקשות לדפים ביממה. להלן תרשים המתאר את כמות הכניסות לאתרי הקורסים והעלייה בתקופת הבחינות.

שיפור מערכת המטלות המקוונות

השנה שופרה סביבת העבודה האישית של המנחים במערכת המטלות המקוונת, באמצעות טכנולוגיה מתקדמת. כן הורחבו ההדרכה והתמיכה הניתנות למנחים המשתמשים במערכת. בשנת תשס"ה הוגשו כ-55,000 מטלות באמצעות המערכת.

פרויקטים מיוחדים לשיפור ההוראה באמצעות טכנולוגיות הלמידה

האוניברסיטה הפתוחה מטפחת פרויקטים בין-תחומיים המכוונים לשיפור ההוראה באמצעות טכנולוגיות הלמידה, בין השאר לשם הגדלת סיכויי ההצלחה של אוכלוסיות סטודנטים מתקשות:

אתגר: פרויקט זה בודק אם וכיצד אפשר לרתום את טכנולוגיות הלמידה כדי להביא לשיפור ההצלחה באוניברסיטה הפתוחה והקטנת הנשירה, וזאת על-ידי התמקדות בצורכי הסטודנטים.

- מטלת המנחה (ממ"ן) הראשונה אובחנה כגורם נשירה משמעותי. אי לכך מפותח כלי שידוח למנחים אוטומטית על סטטוס הממ"נים הראשונים בקורס, במטרה ליצור קשר עם הסטודנטים שלא עמדו בהם.
- כדי להקל על תחושת הבדידות של הסטודנטים מפותח כלי שיאפשר להם לזמן לשיחה סטודנטים אחרים בקורס, הגולשים באותו זמן באתר הקורס.

סיקול מוק"שים: פרויקט זה מחפש מענה טכנולוגי-פדגוגי להתמודדות עם קשיים ספציפיים לתוכן לימודי (מוקדי קושי). ועדת ההיגוי של הפרויקט איתרה קורסים שבהם לומדים לפחות 300 סטודנטים בסמסטר, ושיעור המסיימים אותם בהצלחה נמוך מ-50 אחוזים. עבור כל אחד מקורסים אלה מפתחים מענה לקושי שאותר.

מעוף: בחינת מודלים חלופיים המשלבים טכנולוגיות לשם פיתוח והוראה מרחוק של קורסים. בפרויקט זה מפותחים דגמים דיגיטליים של יחידות לימוד (כתחליף ליחידות לימוד מודפסות) ושל למידה נודדת באמצעות מכשירים ניידים (Mobile-Learning), וכן נבדקת האפשרות להציע לסטודנטים מטלות שיתופיות באמצעות מערכות ויקי ובלוגים.

- **יחידות לימוד מוסרטות:** היחידות מתבססות על שיעורי וידאו, הופעה של מרצה עם מצגת שקפים וכד', ומוצגות כמכלול של חומר לימוד ומדריך למידה. כך ניתן להשיג תהליך פיתוח מהיר חלופי לכתיבה, תוך שילוב ממדים חזותיים וקוליים בחומר הלימוד. במתכונת זו מוצעים הקורסים: מבוא למדעי המחשב ושפת Java, מתודיקה של ההוראה

לומדות דינמיות לספרייה

ספריית האוניברסיטה הפתוחה היא הראשונה בישראל המציעה, החל משנה זו, הדרכה ביבליוגרפית כוללת. זאת, באמצעות מערכת לומדות מקוונת, דינמית ואינטראקטיבית בלמידה מרחוק. המערכת מדריכה את הסטודנטים בחיפוש מידע בכל סוגי המשאבים הקיימים בספריות האקדמיות (קטלוגים, מאגרי מידע ועוד), וכוללת תרגול וכן מבחנים מקוונים, המאפשרים הערכת מיומנויות הסטודנט בשימוש במשאבים האלקטרוניים. ארבע הלומדות שהועלו לאתר הספרייה נועדו לענות על הצרכים הפדגוגיים שהגדיר צוות הספרייה: אוריינות מידע, הכרת הקטלוג, איתור חומר אקדמי לצורך הכנת עבודה סמינריונית ושימוש במאגרי המידע. בסוף התרגול והלימוד בכל אחת מהלומדות נבחים הסטודנטים במבחן פטור, והם מתבקשים למלא שאלון משוב אלקטרוני קצר לכל לומדה.

כלים טכנולוגיים בהוראה בפרויקט רוסיה

התוכנית האקדמית של האוניברסיטה הפתוחה במדעי היהדות ולימודי הציונות ומדינת ישראל בשפה הרוסית עושה שימוש לצורכי הוראה באתר אינטרנט מפותח ובשיעורים משודרים באינטרנט.

אתר האינטרנט משתכלל באופן מתמיד. מעבר לחומרי לימוד, כולל האתר גם קישורים לאתרים רלוונטיים ואפשרויות של החלפת שאלות, עמדות ורעיונות בין התלמידים, המנחים המקומיים ומרכזי ההוראה הישראלים, וגם בין הסטודנטים לבין עצמם (ב"קבוצות דיון"). כדי להתגבר על בעיית הריחוק הפיזי בין מרכזי ההוראה למנחים, נפתח "בית-ספר וירטואלי למנחים". זהו פורום סגור של מרכזי ההוראה והמנחים, העוסק בתוכני הקורסים.

בשיתוף פעולה עם הסוכנות היהודית מועברים שיעורים בשידור חי באמצעות האינטרנט, אחת לכמה שבועות בכל קורס. זאת כתחליף למפגשים פנים-אל-פנים. הסטודנטים במרכזי לימוד שונים יכולים להעלות את שאלותיהם בזמן אמת.

הספרות, פסיכולוגיה של השואה, מיתוס ואתוס בהיסטוריה ובקולנוע.

■ **יחידות לימוד מקוריינות:** קורסים שונים, שעברו קריינות במרכז לעיוור "עלה" לבקשתם של סטודנטים עיוורים ולקויי למידה, מוסבים לגירסה דיגיטלית. בכוונתנו להפוך קורסים אלה לזמינים עבור כלל הסטודנטים, כך שיוכלו להאזין לחומר הלימוד באמצעות מכשירים שונים (תקליטור, נגן MP3) או דרך האינטרנט.

■ **יחידות לימוד בסגנון e-book:** הוחל פיתוחם של שני דגמים של יחידת לימוד דיגיטלית. היחידה תהיה כולה מקוונת, וכך אפשר יהיה להשתמש בכלים שונים בתוך הטקסט עצמו, לשם ניווט, חיפוש, הנגשה ועוד.

ניצוץ: פרויקט זה מנגיש את סביבת הלמידה אופוס לסטודנטים לקויי למידה ולסטודנטים עם מוגבלויות פיזיות, על פי קריטריונים בין-לאומיים. הסטודנטים ייחשפו למגוון הטכנולוגיות המסייעות ויקבלו הדרכה והתאמה לצרכים האישיים. פותחו כמה סוגי טכנולוגיות המקדמות את הנגישות למחשבים, למידע ולחומרי למידה, ותורמות משמעותית להגדלת העצמאות והיכולת של סטודנטים לקויי למידה להתמודד עם קשיים בלימודים. חונכים יסייעו לסטודנטים באיתור התוכנות המתאימות להם ובתפעולן. הטכנולוגיות מאפשרות גם שמירת קשר והנחיה מרחוק לסטודנטים בפרויקט ובחו"ל.

קול קורא של ות"ת לשימוש בטכנולוגיות

השנה הגישה האו"פ 15 הצעות לקול קורא של הוועדה לתכנון ולתקצוב להמשך הקידום של יישומי טכנולוגיות למידה במערכת ההשכלה הגבוהה בישראל. העיקרון המרכזי של הקול הקורא היה שינוי והגמשה של דרכי ההוראה בקורסים מרובי משתתפים, שימוש ברמת תקשוב גבוהה, צמצום עלויות ההפעלה של הקורסים ופיתוח משותף עם מוסדות אקדמיים אחרים. שלושה קורסים שלנו זכו בקול קורא: יסודות ניהול השיווק, פסיכולוגיה של השואה, ואוטומטים ושפות פורמליות. הקורסים שונים זה מזה באופיים ואנו נפתח עבורם סימולציות, שיעורים מוקלטים ועוד.

<http://www.hedir.openu.ac.il>